

Мина Станчић*

Примљено: 31.05.2014

UDK: 347.72.01/04

Стручни чланак

РЕДОВАН ПОСТУПАК СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ ИЗДВАЈАЊА УЗ ОСНИВАЊЕ АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА

У Републици Србији правни институти статусних промена уређен је Законом о привредним друштвима (ЗПД) из 2011. године. Предмет рада је анализа редовној поступка статусне промене издвајања уз оснивање акционарског друштва, са аспекта процедуре и правних последица промене правној положаја, како друштва преносиоца, тако и друштва стипендиста. Спровођене поступка статусне промене захтева усвајање одређених правних аката, које доносе органи управе друштва. Одбор директора, односно надзорни одбор (ако је управљање друштвом дводомно), припрема нацрт уговора о статусној промени, односно нацрт плана поделе (ако само једно друштво учествује у овом поступку), затим финансијске извештаје, извештај ревизора, извештај одбора директора и предлој одлуке скупштине о статусној промени.

Критичко разматрања поступка статусне промене подразумева анализу поменутих одлука, докумената и органа друштва, који траже и чине суштину поступка статусне промене издвајања уз оснивање. Обзиром да промене у правном положају привредних друштва нису тако честе, њихова анализа подразумева осврт на мотиве, модалитете и очекиване ефекте промена. Анализа овој правној поступка је допуњена сагледавањем правних последица статусне промене издвајања уз оснивање акционарског друштва, са аспекта могућности побијања и заштите права чланова друштва и акционара.

Кључне речи: привредна друштва, правни положај, статусне промене, редован поступак, план поделе, правне последице, заштитна права чланова.

* Студент докторских студија Правног факултета Крагујевац, Е-mail: minastancic@gmail.com

УВОД

У правној литератури и пракси изразом „статус“ означава се правни положај привредног друштва, па аналогно томе, промене у том положају класификују се као статусне промене. Статусном променом се једно друштво (преносилац) реорганизује на начин да на друго друштво (стицаоца) преноси своју имовину и обавезе, при чему чланови друштва преносиоца у друштву стицаоцу постају власници удела (акција). У економском смислу, статусне промене би се могле поистоветити са „реструктурирањем“, којим се означава свака промена у структури капитала, пословању и власништву привредног друштва, која одудара од редовног тока ствари.

Генерално, реструктурирање подразумева скуп великог броја активности које се предузимају у привредном друштву, како би се променила његова тренутна структура, стратегија или позиција, а представља израз перманентне тежње привредних субјеката фокусиране ка подизању потенција деловања. Потреба за реструктурирањем произилази из најмање две групе разлога:

- Интерног притиска власника капитала, који природно теже све вишем нивоу свог богатства, при чему се висина приноса (креиране нове вредности) на улог у капитал друштва појављује као основни критеријум у формулисању и имплементацији свих стратегија реструктурирања;
- Екстерних притисака из окружења – законска регулатива, потрошачи, конкуренција итд., који стварају страх од пропадања (било кроз банкротство, било кроз нежељена преузимање од стране других),

Бројне технике и поступци реструктурирања привредних друштава за последицу могу имати:

- Ширење (експанзију) привредног друштва (спајање, куповина, преузимање) и
- Смањивање (контракцију) привредног друштва (продаја дела или целине, одвајање дела предузећа, диверсификација власништва над капиталом, приватизација, куповина власничких права).

Поступци експанзионог реструктурирања, по правилу, за последицу имају престанак неког од постојећих друштава и/или настанак нових привредних друштава. Технике контракционог реструктурирања се спроводе кроз више различитих модалитета, који имају за последицу да друштво преносилац или

престаје да постоји (подела уз оснивање, подела уз припајање) или из процеса излази битно смањено са аспекта обима имовине и капитала (издвајање уз оснивање или припајање, мешовито издвајање). Овакав концептуални оквир, општеприхваћен у пракси и литератури савремених развијених тржишних економија, у потпуности је респектован и у решењима актуелног Закона о привредним друштвима Републике Србије (ЗПД)¹.

Циљ овог рада је анализа правног института редовног поступка статусне промене издвајања, са посебним фокусом на издвајање акционарског друштва уз оснивање нових друштава. Сагласно постављеном циљу, рад је структуриран кроз четири дела. Кроз прва два дела рад је оријентисан на анализу мотива, модалитета и претпоставки за покретање и реализацију редовног поступка статусне промене издвајања. Наредна два дела рада су фокусирана на правно-економске последице издвајања акционарског друштва уз оснивање нових друштава, као и контроверзи и дилема које прате овај процес.

1. МОТИВИ И МОДАЛИТЕТИ СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ ИЗДВАЈАЊА УЗ ОСНИВАЊЕ

Статусна промена издвајања је заснована на истој логици као и подела друштва (друштво преносилац преноси на друштво стицаоца део своје имовине, капитала и обавеза), пошто се у оба случаја осамостаљује део постојећег друштва. При томе, осамостаљени део се не продаје за новац или хартије од вредности, већ се акције тог дела преносе пропорционално акционарима друштва стицаоца. Након те операције друштво стицалац је посебно правно лице, са сопственим акцијама којима се тргује. Суштинске разлике између ова два поступка огледају се у другачијим правним, односно економским последицама по друштво преносиоца. Наиме, док код статусне промене поделе друштво преносилац престаје да постоји, уз истовремени настанак два или више нових друштава ($A=B+C$), код издвајања друштво преносилац наставља пословну егзистенцију (у смањеном обиму) уз истовремени настанак два или више нових

¹ У Републици Србији правни институт статусних промена уређен је Законом о привредним друштвима (ЗПД), Службени гласник РС, бр. 36/2011, 99/2011, VIII глава (чланови 483–514.). Вид. J. Van Horne: Financial management and policy, twelfth edition, Prentice-Hall international, Inc., 2002., p. 719-747.

друштва ($A=A_1+B+C$). Статусну промену издвајања могу иницирати одлуке пословодства друштва, које су мотивисане:

- присилом (одлука суда по антимонополистичким пресудама ради спречавања недозвољене концентрације) и
- добровољношћу.

Мотиви за добровољна издвајања су обично користи економске природе, које *Van Horne*² класификује као: добитке на повећаној пословној ефикасности, информационе ефекте, трансфере вредности (богатства) и пореске ефекте. Овим користима треба супротставити трошкове који прате ову трансакцију (емисија нових акција, исплате акционара, агенцијски трошкови – ревизори и контролори), и којих не би било да у поступку издвајања нису створена два или више ентитета. Стога, стварну нето корист од статусне промене издвајања није могуће потпуно прецизно утврдити, односно та потенцијална корист се мора процењивати у сваком конкретном случају, без предубеђења и неопрезних генерализација.

Независно од мотива који иницирају статусну промену издвајања, нужно је истаћи да се ради о сложеној операцији пословног реструктурирања, која се у светској правно-економској литератури означава као *spin-off*³ трансакција. Обзиром да се кроз поступак издвајања друштва тангирају и мењају базичне структуре друштва (имовина, капитал, корпоративно управљање и менаџмент, организација, трошкови) онда је логично да је читав поступак предмет посебне пажње законодавства.

У жељи да омогући стварање јединственог европског тржишта ЕУ је крајем 70-тих и почетком 80-тих донела две директиве (III и VI)⁴, којом је први пут покушала да на јединствен начин заштити интересе чланова друштва, поверилаца и запослених, односно кључних *stakeholder-a* укључених (директно или индиректно) у поступке статусних промена. Мада су решења из домена статусних промена у нашој законској регулативи новијег датума, она су, у основи,

² Вид. J. Van Horne: *Financial management and policy*, twelfth edition, Prentice-Hall international, Inc., 2002., p. 719-747.

³ Вид. о томе: A. P. Gaughan, *Mergers, acquisitions and corporate restructurings*, John Wiley and Sons, Inc, USA, 1996, 373 – 388., као и: М. Тодоровић, *Пословно и финансијско реструктурирање предузећа*, Центар за издавачку делатност Економског факултета у Београду, Београд, 2010, 367 – 369.

⁴ Вид. III директиву 78/855ЕЕС од 09.10.1978. године, којом су регулисана питања фузија (спајања) акционарских друштава јавним уписом акција и VI директива 82/891ЕЕС од 17.12.1982. године, којом је регулисана подела друштва са јавним уписом акција.

ослоњена на директиве ЕУ. Термин „одвајање“ као синоним за статусну промену издвајања у нашем законодавству се први појављује у Закону о привредним друштвима из 2004. године⁵. У односу на тај Закон, решења из постојећег ЗПД доносе неупоредиво прецизније и јасније уређен поступак статусне промене, те промену одређених рокова и допуне одређених одредби. Ипак, сама суштина правног института није измењена, осим терминолошке измене (термин одвајање замењен је термином издвајање), али је установљен је врло ригидан поступак, који се примењује без обзира о ком типу статусне промене је реч.

У зависности од правног статуса друштава стицалаца у тренутку пре спровођења статусне промене, разликују се три модалитета (основна облика) издвајања:

- 1) Издвајање уз оснивање – друштво преносилац пренеси део своје имовине и обавеза на једно или више новостворених друштава,
- 2) Издвајање уз припајање – друштво преносилац пренеси део своје имовине и обавеза на једно или више постојећих друштава,
- 3) Мешовито издвајање – друштво преносилац пренесе део своје имовине и обавеза на једно или више новостворених друштава и једно или више постојећих друштава.

2. РЕДОВАН ПОСТУПАК СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ ИЗДВАЈАЊА АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА

За разлику од претходног закона, који је упућивао да се правила, која су важила за једну врсту статусне промене, сходно примењују и на друге типове промене, у ЗПД је направљена дистинкција између редовног и поједностављеног поступка спровођења статусне промене. Сагласно томе, редован поступак статусне промене је прецизније и јасније уређен, уз напомену да се такав поступак примењује увек, осим када је изричито наглашено да се ради о поједностављеном поступку (негативно одређење).

Статусном променом се може основати и ново друштво, када се на оснивање тог друштва примењују одредбе ЗПД које се односе на оснивање друштва у одговарајућој правној форми. Закон дозвољава да у статусној промени учествује једно или више друштава исте или различите правне форме (члан 494.

⁵ Закон о привредним друштвима, *Службени гласник РС*, бр. 125/04.

ЗПД), када се примењују одредбе ЗПД које важе за промену правне форме једног привредног друштва у други тип друштва.

Мада домаћи прописи дају широке могућности за различите облике статусних промена, мора се истаћи да су кроз њих постављена и одређена ограничења. Наиме, статусне промене се морају вршити у складу са прописима којима се уређује заштита конкуренције. Са друге стране, у статусној промени не може учествовати друштво које је у ликвидацији или у стечају. Ово правило има изузетак, који се односи на статусне промене које се спроводе као мера реорганизације у стечају.⁶

За спровођење редовног поступка издвајања врло је битно да Законом прописани формални услови буду у целости испуњени. Наиме, чланом 490. став 1. ЗПД прописана је дужност одбора директора (у случају једнодомног управљања), односно надзорног одбора (у случају дводомног управљања) да припреме:

- 1) нацрт плана поделе (ако само једно друштво учествује у статусној промени) , односно нацрт уговора о статусној промени (ако у статусној промени учествује два или више друштава);
- 2) финансијске извештаје, са мишљењем ревизора, са стањем на дан који претходи дану доношења одлуке скупштине о статусној промени, под условом да између та два тренутка није прошло више од шест месеци;
- 3) извештај ревизора о извршеној ревизији статусне промене;
- 4) извештај одбора директора, односно извршног одбора ако је управљање друштвом дводомно, о статусној промени;
- 5) предлог одлуке скупштине о статусној промени.

2.1. Нацрт плана поделе (уговор о статусној промени)

Припрема нацрта плана поделе долази у обзир у ситуацији кад је доносилац одлуке о статусној промени једно акционарско друштво, које на својим органима (одбор директора или надзорни одбор) доноси одлуку о усвајању плана

⁶ У Трећој директиви ЕУ дата је могућност за спровођење статусне промене предузећа које се налази у ликвидацији, и то до момента док није почела дистрибуција ликвидационог остатка власницима друштва. Ово решење још увек није инклудирано у наше законодавство, иако је према старом ЗПД постојала могућност спровођења статусне промене ако је једно или више привредних друштава, учесника статусне промене, у ликвидацији, под условим да та друштва нису почела са поделом имовине својим акционарима или члановима и да донесу одлуку о окончању поступка ликвидације (члан 380. старог ЗПД).

поделе друштва. План поделе мора бити састављен у писаној форми и оверен у складу са законом којим се уређује овера потписа.⁷ У садржинском смислу план поделе се суштински не разликује од уговора о статусној промени, који се саставља у случајевима кад статусна промена тангира више друштава. Припрема свих аката и целокупне документације, прописаних у члану 490. ЗПД, у надлежности је одбора директора, односно надзорног одбора (ако је управљање друштвом дводомно).

Према члану 492. ЗПД, план поделе и уговор о статусној промени, садрже исте податке, које у формалном смислу чине:

1. пословна имена и седишта друштава која учествују у статусној промени;
2. циљ и услове под којима се врши статусна промена;
3. опредељење вредности имовине и висине обавеза које се статусном променом преносе на друштво стицаоца и њихов опис, као и начин на који се тај пренос врши друштву стицаоцу;
4. податке о замени удела, односно акција, а нарочито:
 - сразмеру у складу са којом се врши замена удела, односно акција у друштву преносиоцу за уделе, односно акције у друштву стицаоцу и висину новчаног плаћања ако постоји;⁸
 - начин преузимања удела, односно акција у друштву стицаоцу и датум од кога ти удели, односно акције дају право учешћа у добити;
 - податке о посебним правима у друштву стицаоцу која стичу чланови друштва преносиоца са посебним правима;
5. датум од кога престају пословне активности друштва преносиоца, ако оно престаје по спроведеној статусној промени;
6. датум од кога се трансакције друштва преносиоца сматрају, у рачуноводствене сврхе, трансакцијама обављеним у име друштва стицаоца;
7. све посебне погодности у друштву стицаоцу које се одобравају члановима одбора директора, односно извршног и надзорног одбора ако је управљање друштвом дводомно, друштава која учествују у статусној промени;

⁷ У нашем праву то би био Закон о оверавању потписа, рукописа и преписа (Службени гласник РС, бр. 39/93).

⁸ Како је право из акције облигационо-правног карактера, замена хартија од вредности врши у складу са чланом 259. Закона о облигационим односима. Вид. о томе: М. Мићовић, Привредно право, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, 2012, 563.

8. услове под којима ће се наставити радни однос запослених у друштву стицаоцу;
9. остала питања од значаја за спровођење статусне промене.⁹

Поред законског минимума, чланом 491. став 3. ЗПД је предвиђено да саставни део уговора (а тиме и плана поделе) чине: предлог оснивачког акта, односно предлог одлуке о изменама и допунама оснивачког акта (као и предлог статута, односно предлог одлуке и изменама и допунама статута друштва стицаоца акционарског друштва), као и деобни биланс друштва преносиоца (код статусне промене поделе или издвајања). Поред наведеног, у нацрту плана поделе наводи се и списак чланова друштва преносиоца и номиналне вредности њихових акција у друштву преносиоцу¹⁰, као и акције које се стичу у друштву стицаоцу, те списак запослених којима ће бити понуђено да заснују радни однос код друштва стицаоца и навођење о коме друштву стицаоцу је реч, ако је их је више.

Иако је у ЗПД прокламовано начело сразмерности приликом замене акција у друштву преносиоцу, за акције у друштву стицаоцу, изузеци су могући. Тако:

- а) замена удела, односно акција кроз статусну промену може се извршити и у другачијој сразмери, под условом да се сваки члан друштва преносиоца сагласи са тим,
- б) ако члан друштва преносиоца није сагласан са одлуком о статусној промени, може иступи из друштва и искористи своје право на исплату уместо стицања удела, односно акција у друштву стицаоцу, како је предвиђено чланом 508. ЗПД¹¹,
- в) члану друштва се, по основу статусне промене, уз замену удела, односно акција, може извршити и новчана доплата, са тим да доплата не може прећи 10% укупне номиналне вредности удела (односно акција) које стичу чланови друштва преносиоца (у случају да акције немају номиналну вредност, доплата може бити највише 10% од књиговодствене вредности акција).¹²

⁹ Вид. ЗПД, члан 491. став 2.

¹⁰ Овде је у ЗПД, члан 491. став 2. тачка 3. грешком наведено: „списак чланова друштва преносиоца, са навођењем номиналне вредности њихових удела, односно акција у друштву стицаоцу“, а требало би стајати „преносиоцу“.

¹¹ Вид. члан 483. ЗПД.

¹² У овом конкретном случају, преузето је и решење Треће директиве, иако она, у основи, регулише статусне промене спајања и припајања.

Разуме се да у случају издвајања акционарског друштва са оснивањем нових друштава, план поделе, усвојен од одбора директора или надзорног одбора, чине предлог одлуке о изменама и допунама оснивачког акта друштва преносиоца и предлог одлуке о изменама и допунама статута, као и предлози оснивачких аката, односно статута нових друштава. Сама одлука о оснивању акционарског друштва и статут, морају садржати све елементе прописане ЗПД.¹³

Приликом формирања нацрта плана поделе, неопходно је навести тачан износ капитала друштва преносиоца и начин замене за акције у друштву стицаоцу. Практичан проблем може настати у ситуацијама кад код друштва преносиоца постоје неусаглашености између података о акцијама који су наведени у Централном регистру хартија од вредности, са једне стране, и у Агенцији за привредне регистре, са друге стране. Наиме, чланом 7. став 1. Закона о тржишту капитала¹⁴ (у даљем тексту: ЗОТК) прописано је да се сви дематеријализовани финансијски инструменти¹⁵ (како издати, тако који ће тек бити емитовани) региструју као електронски записи на рачуну хартија од вредности у Централном регистру. Имплицира да би свака промена хартија од вредности регистрована у Централном регистру, морала свој одраз имати и Агенцији за привредне регистре, пошто оба регистра имају снагу апсолутне тачности.

Независно од тога, у пракси несагласности података евидентираних у Централном регистру и Агенцији за привредне регистре, нису ни немогуће ни ретке. Могуће решење за такву ситуацију могло би да иде у правцу да друштво преносилац одлуком смањи основни капитал (поништи сопствене акција)¹⁶ до нивоа којим се број акција усаглашава са подацима Централног регистра. Одлуку о томе доноси Скупштина друштва преносиоца, на начин како је одређено чланом 314. ЗПД.

Вредности имовине и обавеза распоређују се у складу са деобним билансом друштва које учествује у статусној промени. То практично значи да се у

¹³ Вид. члан 246, 265. и 265. ЗПД.

¹⁴ Службени гласник РС бр. 31/2011.

¹⁵ Елементи за упис дематеријализоване акције прописани су члан 8. став 2. Закона о тржишту капитала.

¹⁶ Вид. члан 316. Став 1. тачка 2. ЗПД.

уговору, односно плану поделе расподељују вредности имовине¹⁷ и обавеза на друштва стицаоце, уз њихов детаљан опис.

2.2. Финансијски извештаји друштва преносиоца

Под финансијским извештајима, са мишљењем ревизора, као условом за спровођење статусне промене¹⁸, подразумевају се редовни годишњи финансијски извештај правних лица¹⁹ која примењују Међународне стандарде финансијског извештавања (МСФИ)²⁰, који садрже све елементе, прописане чланом 2. став 1. тачка 7. Закона о рачуноводству (ЗР)²¹.

Пошто се статусна промена може планирати и спровести у било ком тренутку пословне године, намеће се дилема који се финансијски извештаји могу користити за потребе спровођења статусне промене. Обзиром да ЗПД инсистира да између дана биланса (дан на који се саставља финансијски извештај, обично је за годишњи финансијски извештај то крај пословне године – 31. децембар) и дана који претходи статусној промени не сме протећи више од 6 месеци, онда друштву преносиоцу стоје на располагању две могућности:

¹⁷ То може бити одређена непокретност или детаљан опис покретних ствари, са назначеним њиховим вредностима, као и остала права својине, удео у привредном друштву, право индустријске својине, ауторско право, итд.

¹⁸ Изузетно, финансијски извештаји у поступку статусне промене нису потребни ако су се сви чланови друштва које учествује у статусној промени сагласили да се ти извештаји не припремају (промена се изводи по вредностима у пословним књигама).

¹⁹ Закон о рачуноводству (ЗР), Службени гласник РС, бр. 62/2013, познаје различите елементе годишњег финансијског извештаја, у зависности да ли је реч о тзв. „микро“ правним лицима (и осталим правним лицима који су разврстани у члан 6. Закона или тзв. „другим правним лицима“, тј. лицима чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, и који се не оснивају ради стицања добити.

²⁰ Међународни стандарди финансијског извештавања, у смислу Закона о рачуноводству обухватају: *Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја* (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements), *Међународни рачуноводствени стандарди* - МРС (International Accounting Standards - IAS), *Међународни стандарди финансијског извештавања* - МСФИ (International Financial Reporting Standards - IFRS) и са њима повезана тумачења, издаша од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда (International Financial Reporting Interpretations Committee - IFRIC), накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрени од *Одбора за међународне рачуноводствене стандарде* (International Accounting Standards Board - IASB), чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија.

²¹ Закон је ступио на снагу 24.07.2013. године и чијим доношењем је престао да важи претходни Закон о рачуноводству и ревизији, осим неколико његових одредби, које ће, сукцесивно, престати са важењем до 30.12.2015. године.

- 1) да користи последње годишње финансијске извештаје, са мишљењем ревизора, ако од завршетка пословне године до дана доношења одлуке скупштине о статусној промени није прошло више од шест месеци или
- 2) да користи полугодишње финансијске извештаје, са мишљењем ревизора, ако је од завршетка пословне године до дана доношења одлуке скупштине о статусној промени прошло више од шест месеци.

У оба случаја услов је да су ти извештаји били предмет ревизије, тако што су на основу књиговодствене документације узете у обзир све промене настале од дана биланса као и значајније промене вредности средстава, без спровођења посебног пописа залиха и основних средстава.²²

Решења из члана 490. ЗПД везана за финансијске извештаје за потребе спровођења статусне промене налазе у колизији са одредбама ЗР (члан 2. став 1. тачка 11.), у коме је прецизирано да се у случају статусних промена саставља ванредни финансијски извештај, који чине Биланс стања и Биланс успеха. Мишљења смо да је састављање ванредног финансијског извештаја на дан који претходи дану покретања поступка статусне промене исправнији приступ, обзиром да је период од 6 месеци релативно дуг, пошто у њему стања из годишњег или полугодишњег извештаја могу битно промењена. Прихватање оваквог става би подразумевало да се на дан који претходи статусној промени:

- организује попис имовине и обавеза,
- изврши закључак пословних књига,
- саставе и презентирају биланс стања и биланс успеха, који се у року од 60 дана достављају Агенцији за привредне регистре.

Пошто статусном променом издвајања уз оснивање друштво преносилац наставља да постоји, одбор директора, односно надзорни одбор (у случају дводомног управљања) припрема предлог одлуке скупштине о измени оснивачког акта, односно статута у случају акционарског друштва. Аналогно томе, у друштвима стицаоцима одбор директора, односно надзорни одбор, припрема предлог оснивачког акта тог друштва, а ако је то друштво акционарско друштво и предлог статута тог друштва.

²² У друштву које није јавно акционарско друштво, извештај ревизора није потребан уколико се сви чланови сваког друштва које учествује у статусној промени сагласе да се тај извештај не сачињава. (Вид. члан 490., став 5. ЗПД)

2.3. Извештај ревизора о статусној промени

ЗПД прописано је да надлежни суд, на предлог друштва које учествује у статусној промени, у ванпарничном поступку именује ревизора ради ревизије плана поделе. Именовани ревизор сачињава извештај о статусној промени, у инструкционом року који одреди надлежни суд, а који не може бити дужи од 2 месеца од дана именовања.

У извештају о ревизији статусне промене ревизор мора анализирати и оценити методе које је друштво користило приликом процене вредности друштва преносиоца (ликвидациону, књиговодствену, тржишну вредност), резултате процене, пондере²³ додељене појединим процењеним вредностима. Извештај ревизора мора бити у писаној форми, са образложеним мишљењем о томе да ли је сразмера у којој се врши замена акција, односно удела друштва преносиоца за акције, односно уделе друштва стицаоца правична и примерна.²⁴ Овакав извештај ревизора надомешћује немогућност побијања вођења спора због сразмере акција.

2.4. Извештај одбора директора о статусној промени и рокови и објављивање документације

Одбор директора (у случају једнодомног управљања), односно извршни одбор (у случају дводомног управљања) сачињава извештај о статусној промени и доставља га надзорном одбору на усвајање пре подношења скупштини на одобрење. Овај извештај саставља се ради предочавања циљева због којих се статусна промена врши, очекиваних економских ефеката на друштво, учесника статусних промена, објашњења правних последица усвајања плана поделе, образложења сразмере замене акција или удела. Овај извештај, такође, садржи и податке евентуалном изменама плана поделе, ако је до истих дошло након извештаја ревизора, те податке о значајнијим променама имовине и обавеза друштава која учествују у статусној промени (ако су настале након датума израде финансијских извештаја).²⁵

²³ Процењена вредности друштва може бити утврђена као композиција различитих вредности (приносна, књиговодствена, ликвидациона), ако је таква вредност по мишљењу процењивача адекватнија. У том случају пондери представљају проценте учешћа неке од утврђених вредности у укупној вредности.

²⁴ Вид. члан 493. ЗПД.

²⁵ Вид. члан 494. ЗПД.

Учесници у статусној промени посебно морају обратити пажњу на рокове у којима нацрти морају бити завршени, обзиром на консеквенце које повлачи пропуштање рокова. Наиме, како је у ЗПД усвојено начело транспарентности,²⁶ постоји обавеза друштва да нацрт плана поделе објави на својој интернет страници, те достави регистру привредних субјеката, и то најкасније месец дана пред одржавања седнице скупштине на којој се доноси одлука о статусној промени²⁷. Исти нацрти затим морају стајати објављени најмање 60 дана од дана одржавања седнице скупштине на којој је донета одлука о статусној промени. Начело транспарентности је појачано тиме да се, уз објаву нацрта, објављују и времена и места где чланови друштва могу извршити увид у план поделе и све пропратне документе²⁸. Обавеза обавештавања јавност прописана је другим домаћим правним изворима, као што је Кодекс корпоративног управљања Београдске берзе²⁹. Њиме је прописана обавеза друштва да преко извештаја о битним догађајима обезбеде благовремено извештавање јавности о свим материјалним информацијама, што нарочито обухвата информације о статусним променама³⁰.

2.5. Предлој одлуке скупштине о статусној промени

Редован поступак статусне промене подразумева и одлучивање о статусној промени на Скупштини друштва³¹. Одлуком о статусној промени, скупштина друштва одобрава и план поделе (усвојен од стране одбора директора, односно надзорног одбора). Истовремено са одлучивањем о статусној промени, скупштина

²⁶ Вид. М. Васиљевић, *Нови Закон о привредним друштвима Србија (попоребе, поводи, ошши осврш)*, Билтен судске праске привредних судова, бр. 4/11, 2011.

²⁷ Правилником о садржини Регистра привредних субјеката и документацији потребној за регистрацију (*Службени гласник РС бр. 6/2012*) прописано је потребна документација за регистрацију и објаву плана поделе (а тиме и његових саставних делова).

²⁸ Вид. члан 490. ЗПД.

²⁹ Вид. http://www.belex.rs/files/trzista_i_hartije/kodeks_korporativnog_upravljanja.pdf (преузето 14.05.2014. године). Кодекс је усвојио Управни одбор Београдске берзе Београд, дана 09.07.2008. године (на Х/08 седници).

³⁰ Вид. *Део 2, Поглавље 3, члан 2. став 1. тачка 7* Кодекса корпоративног управљања Београдске берзе.

³¹ Одлука о статусној промени друштва доноси се једногласно од стране ортака, комплементар, чланова друштва са ограниченом одговорношћу, односно акционара, ако оснивачким актом није другачије одређено (члан 498. став 2 ЗПД). Изузетно, у случају јавног акционарског друштва одлука о статусној промени друштва доноси се $\frac{3}{4}$ већином гласова присутних акционара, ако Статутом није одређена већа већина (члан 498. став 3 ЗПД).

друштва које врши статусну промену, односно учествује у тој промени, треба да усвоји и:

- 1) Измене и допуне оснивачког акта, односно статута у случају акционарског друштва (ако друштво наставља да постоји),
- 2) Оснивачки акт друштва које настаје статусном променом, као и статут тог друштва ако је оно АД.³²

Чланом 498. став 6. ЗПД посебно је апострофирано да одлука скупштине акционарског друштва о статусној промени мора садржати одредбу о томе да ступа на снагу давањем посебне изјаве од стране председника одбора директора, (односно председника надзорног одбора у случају дводомног управљања) о томе да су сви несагласни акционари у целости исплаћени за вредност својих акција.³³

Мада у ЗПД није децидирано наведена обавеза да се приликом одлучивања о статусној промени мора донети одлука о повећању, односно смањењу основног капитала (у зависности од врсте статусне промене), може се рећи да се она подразумева.³⁴ У пракси је често присутна дилема о потреби прибављања сагласности Комисије за хартије од вредности за пренос акција ради спровођења статусне промене. Пажљива анализа одредби ЗОТК, којима је предвиђено да се трансакције финансијским инструментима ради испуњења мера и обавеза у поступку статусне промене привредног друштва, обављају ван регулисаног тржишта³⁵, показује да у случају статусних промена не постоји обавеза прибављања поменуте сагласности. Једина обавеза које стоји пред друштвом у оваквим ситуацијама је обавеза пријављивања трансакције са финансијским инструментима. У том смислу и Комисија за хартије од вредности у свом званичном мишљењу истиче: „ ... није прописана обавеза јавних друштава да добију сагласност Комисије на сам чин статусне промене“³⁶.

У погледу ступања на снагу плана поделе, постоји неколико временских момената који се могу узети као релевантни. Наиме, план поделе може ступити на снагу када га одлуком о статусној промени одобри скупштина друштва које врши статусну промену (реч је о само једном друштву), осим ако планом није

³² Вид. члан 498. став 5. ЗПД.

³³ Несагласни акционари морају бити исплаћени у складу са чланом 475. ЗПД.

³⁴ Вид. опширније М. Васиљевић, *Водич за примену Закона о привредним друштвима*, Intermex, Београд, 2012, 566.

³⁵ Вид. члан 48. ЗОТК.

³⁶ Мишљење Комисије за хартије од вредности, бр. 2/0-03-98/4-12, донето на 97. Седници VIII сазива, од 04.05.2012. године, Правна база *Paragraf lex*

предвиђено пролонгирање ступања на снагу након одобравања. Истовремено са ступањем на снагу плана поделе, ступа на снагу и оснивачки акт акционарског друштва које настаје статусном променом, као и његов статут.³⁷

3. ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ И ПОБИЈАЊЕ ОДЛУКА О СТАТУСНОЈ ПРОМЕНИ

У ЗПД је прописан моменат наступања правних последица статусне промене, као тренутак регистрације и објављивања статусне промене.³⁸ Последице статусне промене тичу се како реалног, тако и персоналног супстрата, а могу се свести на следеће чињенице:

- 1) Имовина и обавезе друштва преносиоца прелазе на друштва стицаоце,
- 2) Друштва стицаоци постају солидарно одговорни са друштвом преносиоцем за његове обавезе, које нису пренете на друштва стицаоце, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца, које су им пренете и обавеза друштава преносиоца које су преузели, осим ако је са одређеним повериоцем другачије уговорено;
- 3) Чланови друштва преносиоца постају чланови друштва стицаоца, тако што се њихове акције замењују акцијама у друштву стицаоцу у складу са Планом поделе;
- 4) Следствено претходној правној последици, акције друштва преносиоца које су замењене акцијама у друштву стицаоцу, поништавају се;
- 5) Права трећих лица, која по свом карактеру представљају терете на акцијама друштва преносиоца, које се замењују за акције друштва стицалаца, прелазе на акције које члан друштва преносиоца стиче у друштву стицаоцу, као и на потраживање новчане накнаде на коју има право уместо замене за акције;
- 6) Врши се прерасподела запослених, у складу са уговором о статусној промени, односно планом поделе. Запослени друштва преносиоца,

³⁷ Вид. члан 499. ЗПД.

³⁸ Члан 2. став 1. тачка 7 Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре наводи да се под објављивањем подразумева електронско приказивање, на интернет страни Агенције, података и докумената који су предмет регистрације и евидентирања, одлука које су донете у поступку регистрације и евидентирања и података и докумената који нису предмет регистрације и евидентирања, а објављују се у складу са прописима.

распоређени у друштва стицаоце настављају да раде у тим друштвима у складу са Законом о раду.³⁹

Реални трансфери имовине и обавеза из друштва преносиоца на друштва стицаоце у поступку статусне промене, имају неминовне пореске консеквенце. Овом приликом ћемо указати на карактеристичне пореско-правне ситуације из овог домена.

Прва се односи на порески третман преноса дела имовине у поступку статусне промене издвајања уз оснивање од стране обвезника ПДВ (друштва преносиоца) привредном друштву стицаоцу. Према пореским прописима пренета имовина није предмет опорезивања, под условима да је друштво стицалац обвезник ПДВ или да је тим преносом постало обвезник ПДВ, односно да друштво стицалац фактички продужава да обавља исту делатност, коју је обављало друштво дељеник – преносилац имовине.⁴⁰

Са друге стране, Законом о порезу на добит правних лица⁴¹ прописан је порески третман пословних губитака. Наиме, губици, остварени из пословних, финансијских и непословних трансакција, утврђени у пореском билансу (изузев оних из којих произлазе капитални добици и губици утврђени у складу са овим законом), могу се пренети на рачун добити, утврђене у годишњем пореском билансу из будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.⁴² Чланом 33. истог Закона, прописано је да пореске олакшице не престају ни у случају статусних промена

Одлука о статусној промени сама по себи не мора бити коначна, већ ЗПД даје могућност њеног побијања. На поступак побијања одлуке о статусној промени, примењују се сходне одредбе о побијању одлука скупштине акционарског друштва (чланови 376. – 381. ЗПД).⁴³ У поступку по тужби за побијање одлуке о статусној промени, која је по свом карактеру преображајна тужба⁴⁴, надлежни суд ће туженом оставити примерен рок за отклањање разлога

³⁹ Правне последице статусне промене, могу бити и друге, прописане ЗПД.

⁴⁰ Службено мишљење Министарства финансија, бр. 011-00-285/2012-04 од 30.5.2012. године, *Paragraf Lex*.

⁴¹ *Службени гласник РС* бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 - др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013 и 108/2013.

⁴² Вид. члан 32. ЗПДП.

⁴³ Одредбе о побијању одлука скупштине АД сходно се примењују на побијање одлука скупштине ДОО, у складу са члан 271. ЗПД.

⁴⁴ У грађанско-процесној теорији се узима да је за покретање преображајне тужбе неопходно да у материјалном праву постоји преображајно право, које омогућава промену

побијања (ако се исти могу отклонити). У случају да надлежни суд донесе пресуду којом ће поништити одлуку о статусној промени, по њеној правноснажности, она се мора доставити Агенцији за привредне регистре, ради регистрације.

Међутим, ради заштите поверилаца, одлука суда о поништењу одлуке о статусној промени нема утицаја на права и обавезе које су стекли, односно преузели друштва стикаоци, у вези са статусном променом, а које су настале након наступања правних последица статусне промене, а до дана објаве судске пресуде. За наведене обавезе, неограничено солидарно одговарају сва друштва учесници статусне промене. Ипак, члан 500. став 5. ЗПД, онемогућава побијање одлуке о статусној промени због утврђене сразмере замене акција, односно удела. Ово стога што су вредности акција привредних друштава које учествују у статусној промени већ једанпут утврђене (од стране овлашћеног процењивача кога је одредио суд), па би било нецелисходно и неекономично да се то чини и други пут.⁴⁵

Стварање привидног капитала кроз статусне промене није дозвољено. То, практично, значи да би било забрањено повећавање основног капитала, по основу акција, које друштво стикалац већ поседује у друштву преносиоцу, или обрнуто, које друштво преносилац поседује у друштву стикаоцу. Сагласно томе, акције које друштво преносилац има у друштву стикаоцу, а које се, као резултат статусне промене преносе друштву стикаоцу, стичу статус сопствених удела, односно акција. Законом су овакве забране осигуране, прописивањем одговорности за привредни преступ из члана 585. став 1. тачка 9. ЗПД.

Како свака промена код привредних субјеката, па и свака промена у односима између њих, мора бити регистрована и објављена у складу са Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре⁴⁶, ЗПД прописана је обавеза регистрације статусне промене, као и регистрација повећања, односно смањења основног капитала, насталих као консеквенца статусних промена.⁴⁷

у правном промету само путем судске пресуде, што овде и јесте конкретан случај. Вид. о томе: Б. Познић, В. Водинелић Ракић, *Грађанско процесно право*, Савремена администрација, Београд, 2010, 244 – 246.

⁴⁵ С. Новаковић, *Промене привредног друштва*, Правна пракса – часопис за примену прописа, бр. 10/2007., Београд, 2007.

⁴⁶ *Службени гласник РС*, бр. 99/2011.

⁴⁷ Вид. члан 504. ЗПД.

4. ЗАШТИТА ПРАВА ЧЛАНОВА ДРУШТВА (АКЦИОНАРА) И ТРЕЋИХ ЛИЦА

У случају статусних промена привредног друштва, одређена лица уживају посебну правну заштиту, која се може поделити у три сегмента: заштита права чланова друштва преносиоца, заштита права трећих лица, заштита ималаца посебних права.

Чланови друштва преносиоца уживају заштиту по питању права на доплати и права на исплату. Право на доплату члана друштва преносиоца, који сматра да је оштећен утврђеном сразмером замене акција у друштву преносиоцу за акције у друштву стицаоцу⁴⁸ се реализује подношењем тужбе надлежном суду, у року од 30 дана од дана објаве плана поделе⁴⁹. Када је реч о акционарским друштвима, ова заштита се односи на повреду начела једнаког третмана акционара. Надлежан суд има обавезу да у поступку утврди да ли је тржишна вредност акција које је члан друштва преносиоца стекао у друштву стицаоцу мања од тржишне вредности акција у друштву преносиоцу које су биле предмет замене, те је заправо реч о утврђујућој тужби. Међутим, реч је о више постављених тужбених захтева, јер тужилац тужбом тражи и да се друштво стицалац обавезе да оштећеном акционару исплати новчану накнаду, али максимално до 10% номиналне вредности његових замењених акција у друштву преносиоцу. Изгледа да је у конкретном случају терет доказивања да тржишна вредност акција не одговара исплаћеној, пада на друштво стицаоца, јер је чланом 507. став 3. ЗПД прописана обавеза друштва стицаоца да предујми трошкове вештачења, ако се такав доказ предложи на припремном рочишту.

Међутим, ако више акционара друштва преносиоца покрену тужбу у поменутом року (довољно је више од једне тужбе), поступци се спајају. То практично значи да, ако у поменутом парничном поступку, суд обавезе друштво стицаоца на доплату тужиоцима, друштво стицалац је у обавези да свим члановима друштва преносиоца чије су акције исте врсте и класе замењени за акције друштва стицаоца, исплати сразмеран износ на име доплате (дејство колективне тужбе).

⁴⁸ Члан 507. ЗПД.

⁴⁹ Вид. члан 495. ЗПД.

У ЗПД, чланом 508., предвиђено је и право чланова друштва који су били несагласни са одлуком о статусној промени, на откуп акција (члан 508. ЗПД наводи ово као право на исплату), у складу са правима несагласних акционара из члана 474. ЗПД⁵⁰. Иако ЗПД није децидирано наведено да се могу откупити и удели чланова друштава осталих правних форми, чланом 477. ЗПД прописано је да се одредбе о правима несагласних акционара (а између осталог и право на откуп) сходно примењују и на чланове друштва са ограниченом одговорношћу, при чему тако откупљене акције (удели) постају сопствене акције (удели) друштва стипендијера. Несагласни акционари друштава преносиоца заштићени су и у случају да откупна цена, утврђена одлуком о статусној промени, не одговара тржишној вредности тих акција или ако им та цена не буде исплаћена и то правом на подношење тужбе надлежном суду, сходном применом правила о правима несагласних акционара из члана 476. ЗПД.

Када се говори о заштити трећих лица, битно је напоменути да правна наука, законодавство и пракса већ дуго трагају за оптималним инструментима заштите поверилаца, при чему основни проблем представља равнотежа потребе заштите наспрам слободе у пословању.⁵¹ Под заштитом трећих лица подразумева се:

- 1) Заштита поверилаца (а међу њима и ималаца обвезница и других дужничких хартија од вредности⁵²)
- 2) Заштита ималаца посебних права,
- 3) Одговорност за штету.

Када се говори о повериоцима друштава који учествују у статусној промени, њихов положај не сме бити угрожен прерасподелом имовине, обавеза и капитала. То заправо значи да се мора наћи прави модел баланса између социјалне компоненте и апсолутне тржишне слободе.

Зато је ЗПД, и то у члану 509 – 512, прописана заштита како поверилаца чија потраживања су настала пре регистрације статусне промене. Поверилац се, за овакву заштиту одлучује ако сматра да ће статусна промена у којој учествује његов дужник, осујетити његово потраживање. Сам поступак се прво мора решити на нивоу самог дужника и то подношењем захтева од стране повериоца, у

⁵⁰ Вид. о томе члан 474. ЗПД.

⁵¹ Т. Јевремовић Петровић, *Заштита поверилаца*, Анали Правог факултета у Београду, година LIX, 1/2011, Београд, 225.

⁵² Вид. о томе члан 512. ЗПД.

року од 30 дана од дана јавног обавештавања о спровођењу статусне промене, за добијање заштите, која се може састојати у давању обезбеђења у виду залоге, јемства и слично.⁵³

Објективан услов за давање заштите повериоцу прописан је чланом 510. ЗПД и односи се на то да финансијска ситуација друштва која учествује у статусној промени мора бити таква да спровођење статусне промене угрожава намирење повериочевог потраживања. То, практично, значи да пружање заштите повериоцу омогућује да његов положај не буде лошији од положаја у којем се налазио пре статусне промене. Даљи поступак заштите повериоца састоји се у заштити од стране суда, и то ако у року од 15 дана од слања захтева друштву, поверилац не добије одговарајућу заштиту.⁵⁴

Поверилац у овом случају подноси тужбу надлежном суду, али је у парничном поступку терет доказивања на њему, јер мора доказати да је његово намирење угрожено услед статусне промене. Интересантно је да ЗПД, у овом случају, даје право на предлагање привремене мере забране спровођења статусне промене једино друштву које учествује у статусној промени, не дајући то право ни повериоцу, нити члановима друштва. Иако ЗПД није експлицитно речено, претпоставља се да је за одређивање привремене мере довољно само учинити вероватним (дакле, не и доказати) опасност да ће без такве мере дужник осујетити или знатно отежати наплату потраживања.⁵⁵ Питање је колико је ова одредба примењива у пракси, јер друштвима која учествују у статусној промени, не би било у интересу да исту и осујећују привременом мером.

Заштита акционара, односно чланова друштва појачана је тиме што је прописана одговорност директора друштва, односно чланова надзорног одбора (у зависности да ли је управљање друштво једнодомно или дводомно), које учествује у статусној промени, за штету који у вези статусне промене, истима проузрокују, са намером или крајњом непажњом, а приликом припреме за спровођење статусне промене. Штетници су, у овом случају, солидарно одговорни члановима, односно акционарима друштва и то једино у друштву у којем су органима управљања

⁵³ Вид. члан 509. и члан 510. ЗПД.

⁵⁴ Законом је овде наведен термин ОДГОВАРАЈУЋА ЗАШТИТА, те је вероватно на судској пракси давање одговора на питање шта се дешава у ситуацији када поверилац добије одређену заштиту, али она није довољна, одговарајућа и не одговара сврси постављеног захтева.

⁵⁵ Вид. члан 293. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу, *Сл. гласник* 31/11 и 99/11 – др. Закон, 109/2013-одлука УС.

(директор или надзорни одбор). Дакле, не постоји одговорност за штету према осталима друштвима која учествују у статусној промени. Рок за покретање тужбе је 3 године од дана објављивања регистрације статусне промене.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Статусне промене за последицу имају редефинисање односа у структури капитала, власништву и пословању, чиме се значајно мења постојећа структура, стратегија или тржишна позиција привредног друштва. У основи промена правног положаја привредног друштва налази се перманентна тежња ка подизању потенција пословања на што виши ниво. Ту тежњу могу иницирати како власници капитала (интерни притисак), тако и захтеви окружења (екстерни притисак).

Независно од мотива који је иницирају, статусна промена издвајања представља сложену операцију пословног реструктурирања, којом се мењају базичне структуре привредног друштва (имовина, капитал, корпоративно управљање и менаџмент, организација, трошкови), због чега је читав поступак предмет посебне пажње законодавства. Законским решењима из овог домена чини се покушај да се на јединствен начин заштите интересе чланова друштва, поверилаца, запослених и осталих заинтересованих, директно или индиректно укључених у поступке статусних промена.

Решења из домена статусних промена у актуелном Закону о привредним друштвима Републике Србије су новијег датума, а ослоњена су на директиве ЕУ и општеприхваћена решења у пракси и литератури савремених развијених тржишних економија. Статусна промена издвајања уз оснивање акционарског друштва се реализује у редовном поступку, осим када је изричито наглашено да се ради о поједностављеном поступку. У формалном смислу услов за спровођење редовног поступка издвајања је припрема: нацрта плана поделе (уговора), финансијских извештаја, извештаја ревизора о извршеној ревизији статусне промене; извештаја о статусној промени и предлога одлуке скупштине о статусној промени.

Статусна промена издвајања уз оснивање има далекосежне последице на реални и персонални аспект привредног друштва, што је и кључни разлог да је ЗПД прописао посебну правну заштиту чланова друштва преносиоца, трећих лица и на крају, ималаца посебних права. Потребна за оваквом заштитом је реална,

поготову ако се имају у виду велика акционарска друштва са великом дисперзијом акционара, код којих постоји реална могућност присуства несагласних акционара. Заштита акционара друштва преносиоца, обезбеђује респектовање начела једнаког третмана акционара, а заштита права поверилаца обезбеђује да поступак статусне промене не дерогира правну сигурност.

Литература:

I. Књиге:

1. Van Horne: *Financial management and policy*, twelfth edition, Prentice-Hall international, Inc., 2002.,
2. Васиљевић М., *Компанијско право* – право привредних друштава, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012. године;
3. Gaughan : *Mergers, acquisitions and corporate restructurings*, John Wiley and Sons, Inc, USA, Year 1996.;
4. Мићовић М., *Привредно право*, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, 2012, године;
5. Познић Б., Водинелић Ракић В., *Грађанско процесно право*, Савремена администрација, Београд, 2010. године;
6. Тодоровић М., *Пословно и финансијско реструктурирање предузећа*, Центар за издавачку делатност Економског факултета у Београду, Београд, 2010. године;

II. Чланци:

7. Арсић З., *Право на једнак третман акционара*, Право и привреда, Београд, 2004. године;
8. Јанковец И., *Статусне промене предузећа према праву ЕУ*, Право и привреда бр. 5 – 8/2001, Удружење правника у привредни СР Југославије, Београд;
9. Јевремовић Петровић Т., *Заштити поверилаца*, Анали Правог факултета у Београду, година ЛИХ, 1/2011, Београд, 2011. године;
10. Мићовић М., *Статусне промене предузећа*, Привредно правни приручник, Београд, 1989. године;
11. Новаковић С., *Статусне промене привредног друштва*, Правна пракса – часопис за примену прописа, бр. 10/2007. Године, Београд, 2007. године;
12. Свичевић С., *Статусне промене и финансијско извештавање*, Ревизор – часопис за теорију и праксу, Институт за економику и финансије, Београд, 2011. године;

III. Остали извори

13. Васиљевић М., *Водич за примену Закона о привредним друштвима*, 2012. године, Београд;
14. Васиљевић М., *Нови Закон о привредним друштвима Србија (пошребе, поводи, оштри осврти)*, Билтен судске праксе привредних судова, бр. 4/11, Привредни саветник, Београд, 2011. године;
15. Милић М., *Предмет новој Закона о привредним друштвима*, Избор судске праксе, Глосаријум, Београд, 2012. године;

16. Новаковић С., *Коментар Закона о привредним друштвима*, Пословни биро, Београд, 2012. године;

IV. Закони и остала регулатива

17. Кодекс корпоративног управљања Београдске Берзе, Управни одбор Београдске берзе а.д. Београд, на X/08 седници, дана 09.07.2008. године; http://www.belex.rs/files/trzista_i_hartije/kodeks_korporativnog_upravljanja.pdf (преузето 24.05.2014. године)
18. Закон о привредним друштвима, Службени гласник РС, бр. 36/2011 и 99/2011;
19. Закон о рачуноводству, Службени гласник РС број 62/2013
20. Закон о порезу на добит правних лица, Службени гласник РС, бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 – др. Закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011 и 119/2012, 47/2013 и 108/2013;
21. Закон о пореском поступку и пореској администрацији, Службени гласник РС, бр. 80/2002, 84/2002 - испр., 23/2003 - испр., 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 – др. закон, 62/2006 – др. закон, 63/2006 - испр. др. закона, 61/2007, 20/2009, 72/2009 - др. закон, 53/2010, 101/2011, 2/2012 - испр. и 93/2012, 47/2013 и 108/2013;
22. Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, Службени гласник РС, 99/2011;
23. Закон о извршењу и обезбеђењу, Службени гласник РС, бр. 31/2011 и 99/2011 - др. Закон, 109/2013-одлука УС;
24. Закон о парничном поступку, Службени гласник Републике Србије, бр. 72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 – одлука УС;
25. Закон о оверавању потписа, рукописа и преписа, Службени гласник РС бр. 39/93
26. Закон о тржишту капитала, Службени гласник РС број 31/2011,
27. Правилник о садржини Регистра привредних субјеката и документацији потребној за регистрацију, Службени гласник РС број 6/2012,
28. Службено мишљење Министарства финансија, број 011-00-285/2012-04 од 30.5.2012. године;
29. Мишљење Комисије за хартије од вредности, број 2/0-03-98/4-12, донето на 97. Седници VIII сазива, од 04.05.2012. године, Правна база Paragraf lex

V. Интернет извори

- www.apr.rs
- www.belex.rs
- www.priv.rs
- www.sec.gov.rs
- www.crhov.rs

*Mina Stančić**

REGULAR CHANGE OF STATUS PROCEDURE IN THE PROCESS OF DISAGGREGATION AND SETTING UP A JOINT- STOCK COMPANY

In the Republic of Serbia the legal matters of statutory changes are governed by the Company Law (CL) that came into effect in 2011. This paper analyses the regular change of status procedure in the process of disaggregation and setting up a joint-stock company from the aspect of legal procedure and consequences of the change of legal status in both the assignor and assignee. The implementation of status change requires the adoption of certain legal documents formulated by the management of the company. The board of directors or supervisory board (if the management of the company is bicameral) prepares the draft agreement on status change, i.e. the draft on disaggregation (if only one company is involved), financial statements, the auditor's report, the Board of Directors report and the draft decision on status change reached by the Assembly.

A critical consideration of the change in status involves the analysis of the aforementioned decisions, documents and organs of the company monitoring and signifying the essence of status change in the process of disaggregation and setting up a new business. Since the changes that occur in the company's legal status are not so common, such analysis includes a review of motives, modalities and the expected outcomes of changes. The analysis of the legal process is complemented by reviewing the legal consequences of the status change when disaggregate and set up a joint-stock company from the aspect of possible contestation over rights and protecting the rights of company members and shareholders.

Key words: joint-stock company, legal status, status change, regular procedure, disaggregation plan, legal consequences, protection of rights of members

* PhD student in the Faculty of Law in Kragujevac and Graduate Teaching Assistant in Private International Law in the Faculty of Law in Kragujevac, e-mail: mstancic@jura.kg.ac.rs